

таких рішень неправомірними, про що свідчить ухвалення судових рішень щодо банків «Преміум», «Фінансова ініціатива», «Союз», «Український інноваційний банк», «Велес», «Радикал банк», «ТК Кредит», «Східно-промисловий комерційний банк», «Київська Русь», «КСГ банк», «Хрещатик», «Капітал», «Банк Михайлівський».

Незлагодженість, а подеколи й відсутність процедури скасування процесів адміністрування та ліквідації банків поглиблюють проблеми функціонування банківської системи, що створює безпосередню загрозу стабільності цієї сфери та формуванню позитивного іміджу нашої держави як надійного партнера на світовому фінансовому ринку.

Топчій Василь Васильович, директор навчально-наукового інституту права Університету державної фіскальної служби України, доктор юридичних наук, професор

КОРУПЦІЯ: ДЕГРАДАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА

У сучасних умовах корупція є поширеним явищем, яке проникло в усі сфери функціонування держави, завдаючи значної шкоди її розвитку. Тому подолання цього явища становить нагальну проблему, що негативно позначається на стабільності й безпеці суспільства, нівелює демократичні інститути й цінності.

Корупція та пов'язана з нею організована злочинність загрожують національній безпеці України, порушують формування та діяльність органів державної влади, підриває довіру громадян до них, а також ускладнює відносини з іноземними державами. У суспільстві встановлюються стереотипи толерантності щодо корупції. У масовій свідомості основних соціальних груп формується думка про те, що корупційні злочини не завдають шкоди суспільству, тому певні верстви населення обирають такий протиправний шлях вирішення певних повсякденних питань (чесний чиновник часто не влаштовує ні населення загалом, ні підприємців як його найбільш активну частину).

Реалізація заходів щодо подолання та попередження корупції в органах державної влади передбачає наявність чіткого уявлення про масштаби цього явища. Така оцінка має ґрунтуватися як на даних офіційної статистичної звітності, так і на вивченні громадської думки щодо перебігу відповідних процесів [1].

Констатуючи небезпечність тенденцій стосовно проникнення представників організованої злочинності в органи державної влади, особливо «зрощення» представників влади з організованою злочинністю, П. Біленчук, С. Єркенов та А. Кофанов зауважують, що таким чином у нас розвивається процес «від грошей – до влади та від влади – до грошей», коли не лише злочинці можуть перетворюватися на владу, а й представники влади здатні ставати злочинцями [2].

Проникнення представників організованих злочинних груп до органів державної влади та органів місцевого самоврядування має на меті: ухилення керівників і членів організованих злочинних угруповань від кримінальної відповідальності, зокрема за допомогою депутатської недоторканності; нейтралізацію слідчих дій, оперативно-розшукових та інших заходів, що здійснюються правоохоронними органами відносно організованих злочинних угруповань чи окремих їх членів; підтримання подальшої злочинної діяльності; забезпечення можливостей для нарощування свого капіталу, отримання інших незаконних переваг тощо.

Проведене працівниками внутрішньої безпеки МВС України у Львівській області дослідження дало змогу встановити, що лише за матеріалами кримінальних справ кожна п'ята організована злочинна група мала підтримку серед представників владних структур, у тому числі правоохоронних органів. У сфері економіки – кожна друга група. Результати анкетування 200 працівників правоохоронних органів засвідчили, що 92 % респондентів визнають реальну можливість проникнення злочинних елементів в органи внутрішніх справ. На особливу увагу заслуговує те, що на запитання «Чи вважаєте ви, що в злочинних угрупованнях є особи, які виконують розвідувальні й контррозвідувальні функції?» 96 % респондентів відповіли «так» і лише 1 % – «ні», 3 % – завагались відповісти на це запитання. З-поміж опитаних

69 % осіб констатували намагання злочинних елементів налагодити неслужбовий або протиправний контакт з працівниками МВС України. Способами залучення правоохоронців з метою отримання інформації та забезпечення своєї безпеки є: хабар (про це зазначили 62 % опитаних); пропозиції послуг (49 %); шантаж (5 %); вплив через родичів та знайомих (17 %); вплив через керівників владних структур (11 %); тиск через керівників правоохоронних органів (20 %). Більшість респондентів підтвердили застосування злочинними елементами всієї сукупності різних методів [3]. Про органічний зв'язок корупції та організованої злочинності засвідчує також те, що найвпливовіші міжнародні організації, формулюючи рекомендації з підвищення ефективності протидії організованій злочинності, особливу увагу приділяють подоланню корупції. Наприклад, ООН одним зі стратегічних напрямів попередження організованої злочинності вважає дослідження проблем боротьби з корупцією. У прийнятих у 1990 року VIII Конгресом ООН Керівних принципах для попередження організованої злочинності і боротьби з нею зазначено, що «...необхідною умовою розроблення програм з попередження злочинності є дослідження проблем корупції, її причин, характеру, наслідків, взаємозв'язку з організованою злочинністю та заходів для боротьби з нею» [4]. Слушним є твердження про те, що якщо звичайна злочинність загрожує суспільству, діючи проти його інститутів, зокрема держави, то організована злочинність у цій загрозі прагне спиратися на інститути держави й суспільства, використовувати їх у власних цілях [5].

Окремі політологи й фахівці в галузі юриспруденції вважають, що з першої половини 1990-х років в Україні сформувалося декілька кланів, які впливають на розвиток найбільш важливих соціальних процесів. Не маючи достатніх науково обґрунтованих даних, щоб підтвердити чи спростувати такі твердження, можна констатувати: організована злочинність протягом останніх років якісно змінилась. Ці зміни, на нашу думку, зумовлені двома ключовими моментами: 1) утвердженням дедалі більш організованих форм злочинної діяльності; 2) набуттям організованою злочинністю рис реальної влади в державі [6].

Сьогодні в масовій свідомості корупція, на жаль, активно набуває виправдання та навіть схвалення як шлях, що дає змогу ефективно розв'язувати наявні в населення проблеми. Згідно з проведеним дослідженням, лише 5 % опитаних громадян зазначили, що ставлення чиновника до хабародавця після отримання неправомірної винагороди не поліпшилося та лише 2,2 % учасників опитування неправомірна вигода не допомогла вирішити особисті проблемні питання. Таким чином, на рівні побутової корупції хабар усвідомлюється як майже стовідсоткова гарантія успіху, а власне корупція дедалі більше стає органічною, природною частиною життя суспільства. Тому найбільш небезпечним наслідком поширення корупції стало не лише руйнування державного апарату, дискредитація влади, протиправне порушення інтересів держави, окремих громадян, а й розбещення населення, суспільства загалом, яке фактично не спроможне протистояти цьому соціально-політичному феномену [7].

Список використаних джерел

1. Кулаковський Р. В. Сучасні проблеми боротьби з організованою злочинністю та корупцією [Електронний ресурс] / Р. В. Кулаковський. – Режим доступу: https://minjust.gov.ua/m/str_5179. – Назва з екрана.
2. Биленчук П. Д. Транснациональная преступность: состояние и трансформация / П. Д. Биленчук, С. Е. Еркенов, А. В. Кофанов. – Киев : Атика, 1999. – 272 с.
3. Василькевич Я. Особливості застосування методів оперативно-розшукової діяльності для запобігання втягування працівників органів внутрішніх справ у здійснення злочинів у галузі економіки / Я. Василькевич // Організаційно-правові проблеми економічної безпеки України та кадрове забезпечення їх вирішення: матеріали наук.-практ. конф. (Львів, 20–21 черв. 2011 р.). – Львів : Край, 2011. – С. 55–58.
4. Сборник стандартов и норм Организации Объединенных Наций в области предупреждения преступности и уголовного правосудия. – Нью-Йорк : ООН, 1992. – 334 с.
5. Криминология : учебник для юрид. вузов / под ред. А. И. Долговой. – М. : Инфра М, 2010. – 800 с.
6. Мельник М. Корупція і організована злочинність як чинники, що реально загрожують національній безпеці України /

М. Мельник // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ. – 1995. – Вип. 1. – С. 10–13.

7. Корупційна злочинність та її попередження [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://stud.com.ua/34491/pravo/koruptsiynouy_zlochinnistyu_poperedzhennya. – Назва з екрана

Удалова Лариса Давидівна, директор інституту післядипломної освіти Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

ВИВЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Визначення пріоритетів державної антикорупційної політики, імплементація базових антикорупційних актів є передумовою успішної розбудови країни, становлення правової держави. Зазначене неможливе без належного експертного супроводження, урахування міжнародних рекомендацій з одночасною трансформацією свідомості посадовців різного рівня та громадян.

З 2015 року МВС України ініціювало та здійснило низку реформаційних заходів, спрямованих, зокрема, на зниження рівня корупції в системі Міністерства внутрішніх справ України. Утворено Національну поліцію України, що комплектується на суттєво оновлених засадах і принципах; затверджено нову структуру апарату Міністерства, у якій утворено Управління запобігання корупції та проведення люстрації як спеціально уповноваженого підрозділу в МВС України з питань запобігання та виявлення корупції; вибудовано систему відносин із центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України.

Превентивні антикорупційні заходи здійснюються серед публічних службовців МВС України, підконтрольних Міністрові внутрішніх справ державних органів/формувань, а також працівників закладів, установ, підприємств та організації,